

Силабус курсу:

ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ



СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

<b>Ступінь вищої освіти:</b>	бакалавр
<b>Спеціальність:</b>	014.01 Середня освіта (українська мова і література)
<b>Рік підготовки:</b>	2
<b>Семестр викладання:</b>	весняний
<b>Кількість кредитів ЄКТС:</b>	5
<b>Мова(-и) викладання:</b>	українська
<b>Вид семестрового контролю</b>	залік

**Автор курсу та лектор:**

Галенко Анна Миколаївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по батькові

старший викладач кафедри української філології та журналістики

посада

Viber за основним

[gale18@snu.edu.ua](mailto:gale18@snu.edu.ua)

електронна адреса

+38-066-8001302

телефон

телефоном

месенджер

за розкладом

консультації

## Анотація навчального курсу

**Цілі вивчення курсу:** Курс «Лінгвістика тексту» покликаний сформувати здатність аналізувати, інтерпретувати та продукувати тексти різних стилів, проводити лінгвістичний аналіз текстів

Вивчення дисципліни спрямоване на формування у здобувачів вищої освіти системних уявлень про текст як одиницю філологічного дискурсу, його специфіку, будову на різних рівнях.

**Результати навчання:** Здобувачі вищої освіти в результаті вивчення курсу будуть **знати:** основні поняття, категорії та напрями дослідження лінгвістики тексту: поняття тексту як лінгвістичної одиниці; види одиниць тексту (складні синтаксичні цілі, абзаци); смислові категорії тексту (цілісність, завершеність, інформативність, лінійність, модальність, членованість тощо), як вони аналізуються в тексті; функціональні типи, стилі й жанри мовлення; види й засоби мовних зв'язків у тексті; особливості моделювання текстів різних типів, стилів, жанрів; принципи і правила лінгвістичного аналізу тексту; (методику цілісного і часткового лінгвістичного аналізу тексту; послідовність лінгвістичного аналізу прозового, поетичного, драматичного тощо тексту; теоретичні і практичні підходи у використанні категорії образу автора для комплексного аналізу художнього тексту)

**вміти:**

виділяти основні композиційні, жанрово-стилістичні, семантико-прагматичні та формально-структурні текстово-дискурсивні категорії;

знаходити механізми породження та функціонування різних типів текстів;

аналізувати смислові категорії тексту;

застосовувати різноманітні мовознавчі методи аналізу тексту (порівняльний, описовий, семантико-стилістичний);

розрізняти й створювати тексти різних функціональних стилів, жанрів, типів мовлення;

здійснювати комплексний лінгвістичний аналіз тексту.

**Передумови до початку вивчення:** Курс взаємопов'язаний з такими дисциплінами: «Сучасна українська літературна мова», «Лексикологія», «Стилістика», «Когнітивна лінгвістика», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Вступ до літературознавства».

### Мета курсу (набуті компетентності)

Унаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде таких компетентностей, як:

- здатність працювати з різними видами текстів, здійснювати лінгвістичний аналіз текстів різних стилів та жанрів;
- здатність до вільної ділової комунікації українською мовою для спілкування в науковій, професійній та соціально-культурній сферах;
- здатність до усвідомленого вироблення й розширення комунікативних навичок у професійній сфері впродовж життя;
- уміння використовувати різні способи перевірки та контролю своєї діяльності, знаходити і виправляти помилки, оцінювати власні навчальні досягнення;
- здатність аналізувати мовні явища, порівнювати, виділяти головне, узагальнювати, встановлювати та пояснювати причиново-наслідкові зв'язки, вилучати зайве, групувати й класифікувати за певними ознакам;
- висловлювати аргументовані критичні судження, доводити власну думку, переносити знання й способи діяльності в нову ситуацію, застосовувати аналогію;

## Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Лінгвістика тексту як наука й навчальна дисципліна.	денна 2/0/2  заочна 0,2/0/0,5	Основні категорії лінгвістичної теорії тексту: мовлення; текст; комунікація; дискурс. Значення та співвідношення понять “текст” і “дискурс». Дискурс як соціолінгвістична категорія. Екстралінгвальні та лінгвальні параметри дискурсу: комунікативно-прагматична характеристика дискурсу; функціонально-стильова характеристика дискурсу. Типи дискурсів.	Участь у обговоренні, Лінгвістичний аналіз текстів
2.	Текст як об'єкт лінгвістичного дослідження.	денна 2/0/4  заочна 0,3/0/0,5	Семантична організація тексту. Структурна організація тексту. Мовні зв'язки між компонентами тексту.	Участь у обговоренні, лінгвістичний аналіз текстів
3.	Типологія текстів	денна 2/0/4  заочна 0,3/0/0,6	Критерії класифікації текстів. Загальні ознаки різних типів текстів. Нехудожні тексти, їх особливості. Художні тексти.	Участь у обговоренні, лінгвістичний аналіз текстів
4.	Композиція тексту	денна 2/0/4  заочна 0,3/0/0,6	Типи засобів зв'язку. Поняття композиції тексту та її рівні. Специфіка змістової композиції. Особливості лінгвальної композиції. Формальна композиція тексту.	Участь у обговоренні, лінгвістичний аналіз текстів
5.	Актуальне членування тексту	денна 2/0/6  заочна 0,3/0/0,6	Показники зв'язності тексту. Пунктуаційні засоби. Синтактико-парадигматична структура тексту. Надфразове моделювання. Одиниці тексту, категорії тексту. Відхилення від типових лінгвістичних конструкцій у тексті. Основні види викладу художніх і нехудожніх текстів. Розповідь (повідомлення); опис; роздум (міркування).	Участь у обговоренні. Лінгвістичний аналіз текстів. Презентації в PowerPoint Практичні вправи. Тести. Індивідуальні завдання.
6.	Лінгвістичний аналіз тексту	денна 2/0/4  заочна 0,3/0/0,6	Встановлення структурних одиниць тексту та виявлення формальних характеристик текстових категорій. Визначення типів зв'язку у складників тексту. Встановлення відхилень від типових конструкцій у текстах.	Лінгвістичний аналіз текстів. Презентації в PowerPoint Практичні вправи. Індивідуальні завдання.
7.	Створення й редагування текстів.	денна 2/0/4  заочна 0,3/0/0,6	Створення й редагування текстів. Опрацювання формального апарату моделювання тексту. Побудова алгоритму формального аналізу тексту.	Лінгвістичний аналіз текстів. Тести. Індивідуальні завдання.

## Рекомендована література

### Основна:

1. Бацевич Ф. Лінгвістика тексту : підручник / Флорій Бацевич, Ірина Кочан. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 316 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. К. : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
3. Должикова Т. І. та ін. Практикум з лінгвістики тексту: навч.-метод. посіб. К.: Ленвіт, 2011. 142 с.
4. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту : навчальний посібник К. : ВЦ «Академія», 2009. – 264 с.
5. Загнітко А.П. Лінгвістика тексту: Теорія і практикум. Донецьк: ДонНУ, 2006. 289 с.
6. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2008. 423 с.
7. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. 461 с.
8. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту : навчальний посібник для студентів старших курсів факультетів англійської мови. Вінниця : Нова книга, 2004. 272 с.
9. Миронюк Н.П. Лінгвістичний аналіз художнього тексту: Збірник вправ і завдань. Н. П. Миронюк. – К.: Вища шк., 1993. 159 с.
10. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712с.

### Додаткова

1. Галенко А. М. Національно маркована лексика у навчанні сучасного філолога / Актуальні тенденції розвитку сучасних мов: колективна монографія / [Г. П. Бондаренко, А. М. Галенко, І. Я. Глуховцева, О. А. Карловас, І. М. Кошман, О. Л. Кравченко, О. С. Куцевська, Є. О. Соломін] ; відп. ред. І. М. Кошман. Северодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020. 184 с. с.26-40.
2. Галенко А. М. Використання корпусів текстів у процесі формування культурологічної компетентності студентів-філологів. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. № 21 (256) листопад. Луганськ, 2012. 198 с. С. 35-42.
3. Дорофеева М. С. Синергетика перекладу спеціальних текстів. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 520 с.
4. Беценко Т. Актуальні питання філологічного аналізу художнього тексту. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2012. № 3. С. 24-29.
5. Дані текстових корпусів у лінгвістичних дослідженнях / за ред. О. Левченко. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 160 с.

### Інформаційні ресурси

1. Журнал «Філологічні трактати». 2009 - 2019. <http://tractatus.sumdu.edu.ua/>
2. Корпус текстів української мови <http://www.mova.info/corpus.aspx>

## Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до самостійної роботи із дисципліни «Когнітивна лінгвістика» (для студентів заочної форми навчання спеціальності «Філологія. Українська мова та

### Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні, практичні завдання	40
Лінгвістичний аналіз текстів	20
Підсумкова робота	10
Залік	30
<b>Разом</b>	<b>100</b>

### Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90 – 100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

### Політика курсу

*Плагіат та академічна доброчесність:*

Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату. Запозичення та цитування мають бути оформлені відповідними посиланнями. Інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності має бути достовірною. Перевірка текстів на унікальність здійснюється за допомогою програмного забезпечення Unicheck і засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за допомогою програми Antiplagiarism.net. Результати навчання студентів оцінюються викладачем об'єктивно. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

*Завдання і заняття:*

Здобувачі вищої освіти мають відвідати усі лекції і практичні заняття курсу та виконати усі завдання. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Здобувач вищої освіти має право презентувати виконані завдання за пропущені з поважної причини заняття під час консультації викладача та отримати за них бали.

*Поведінка в аудиторії:*

На заняттях вітається творча активна робоча атмосфера, середовище є відкритим до набуття нового досвіду та до навчання. Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Під час занять здобувачі: вільно висловлюють свої погляди, дотримуючись правил культури спілкування; коректно поводяться між собою; не перешкоджають проведенню заняття, дотримуються вимог техніки безпеки. Під час контролю знань: мають право на отримання від викладача роз'яснень щодо оцінки; не послуговуються зовнішніми джерелами інформації; самостійно виконують завдання для контролю знань.